

ARBETSORDNING FÖR REGIONFULLMÄKTIGE I REGION GOTLAND

Innehållsförteckning

ARBETSORDNING FÖR REGIONFULLMÄKTIGE I REGION GOTLAND.....	2
ANTALET LEDAMÖTER	2
PRESIDIUM	2
INTERIMSORDFÖRANDE, ÅLDERSPRESIDENT	3
FYLLNADSVÄL TILL PRESIDET M.M.	3
UPPHÖRANDE AV UPPDRAGET.....	3
TID FÖR SAMMANTRÄDENA	3
EXTRA SAMMANTRÄDE	4
ÄNDRINGAR I SAMMANTRÄDESDORDNINGEN	4
PLATS FÖR SAMMANTRÄDE.....	4
DELTAGANDE PÅ DISTANS	4
TILLKÄNNAGIVANDE AV SAMMANTRÄDENA.....	5
FÖRLÄNGNING AV SAMMANTRÄDE OCH FORTSATT SAMMANTRÄDE.....	5
ÄRENDEN OCH HANDLINGAR TILL SAMMANTRÄDE.....	5
ANMÄLAN AV HINDER FÖR TJÄNSTGÖRING OCH INKALLANDE AV ERSÄTTARE	6
UPPROP NÄRVAROKONTROLL	7
PROTOKOLLSJUSTERARE	7
TURORDNING FÖR HANDLÄGGNING AV ÄRENDENA.....	7
YTTRANDERÄTT VID SAMMANTRÄDENA.....	8
TALARORDNING OCH ORDNING VID SAMMANTRÄDENA	8
YRKANDEN	10
DELTAGANDE I BESLUT.....	10
OMRÖSTNINGAR.....	10
MOTIONER	11
MEDBORGARFÖRSLAG.....	11
FÖRETAGENS INITIATIVRÄTT.....	12
INTERPELLATIONER.....	12
FRÅGOR	12
BEREDNING AV ÄRENDEN	13
ÅTTERREDOVISNING FRÅN NÄMNDERNA	13
PRÖVNING AV ANSVARSFRIHET OCH ANMÄRKNING	14
BEREDNING AV REVISORERNAS BUDGET	14
VALBEREDNING	14
JUSTERING AV PROTOKOLLET	14
RESERVATION	15
EXPEDIERING OCH PUBLICERING	15
ALLMÄNHETENS FRÅGESTUND	15
REVISORERNAS INFORMATION	16
Övergångsbestämmelser.....	16

ARBETSORDNING FÖR REGIONFULLMÄKTIGE I REGION GOTLAND

Antagen av fullmäktige den 13 maj 2019, § 148. Reviderad av fullmäktige den 17 februari 2025, § NN.

Utöver det som föreskrivs om fullmäktige i kommunallagen (KL), annan lag eller författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

ANTALET LEDAMÖTER

1 § Fullmäktige har 71 ledamöter. Antal ersättare för varje parti ska vara hälften av partiets ledamöter i fullmäktige.

PRESIDIUM

2 § De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige bland ledamöterna en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande som tillsammans utgör fullmäktiges presidium. Val av presidium ska förrättas på ett sammanträde som hålls före november månads utgång.

Vid valet bestämmer fullmäktige tiden för uppdragen.

Vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

Presidiets uppgifter:

- Vice ordförandena biträder ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.
- Presidiet bereder frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.
- Presidiet bereder revisorernas budget.
- Presidiet bereder frågan om överlåtelse av beslutanderätt i ärenden om medborgarförslag till regionstyrelsen eller annan nämnd

Kommentar till ändringsförslag 2 §

Förslaget innebär att de uppgifter som presidiet har enligt nuvarande arbetsordning även redovisas samlat under denna paragraf. Den sista punkten om medborgarförslag har inte varit reglerad i arbetsordningen tidigare men presidiet har i praktiken tagit fram förslag på fördelning av medborgarförslag. Det bedöms därför lämpligt att det framgår av arbetsordningen att beredning av sådana ärenden är en uppgift för presidiet.

Syftet med att samla presidiets uppgifter i en paragraf är att förtydliga vilka uppgifter som regionfullmäktige har tilldelat presidiet. Förslaget speglar hur flera andra regioner och kommuner redovisar presidiets arbetsuppgifter.

Rättslig bakgrund: Fullmäktiges ordförande har det formella ansvaret att leda fullmäktiges arbete. Det är dock möjligt att ge presidiet, som kommunalrättsligt organ, uppgifter när det gäller t.ex. planeringen av fullmäktigearbetet. De arbetsuppgifter som tilldelas presidiet ska fastställas i arbetsordningen.

INTERIMSORDFÖRANDE, ÅLDERSPRESIDENT

3 § Till dess att val av presidiet har förrättats, tjänstgör som ordförande den som har varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresidenten).

Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid som ledamot, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

FYLLNADSVÄL TILL PRESIDET M.M.

4 § Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamot eller från sin presidiepost, bör fullmäktige så snart det kan ske välja en annan ledamot för återstoden av tjänstgöringstiden för den som har avgått. Om samtliga i presidiet är hindrade att fullgöra uppdraget, fullgör ålderspresidenten ordförandens uppgifter.

UPPHÖRANDE AV UPPDRAGET

5 § Om en förtroendevald som valts av fullmäktige upphör att vara valbar upphör uppdraget vid nästa fullmäktigesammanträde om inte fullmäktige, efter ansökan, beslutar att den förtroendevalde får ha kvar sitt uppdrag under återstoden av mandattiden. En sådan ansökan ska vara skriftlig och innehålla skälen för att uppdraget ska bestå. Ansökan ska göras i så god tid att den hinner behandlas av fullmäktige innan uppdraget upphör.

Ansökan ges in till regionkansliet.

TID FÖR SAMMANTRÄDENA

6 § ~~Fullmäktige håller ordinarie sammanträde varje månad förutom januari, juli och augusti. För varje år bestämmer fullmäktige dag och tid för sammanträdena. De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder det nyvalda fullmäktige första gången i oktober.~~

Ålderspresidenten bestämmer dagen och tiden för det första sammanträdet efter samråd med **regionstyrelsens** presidium.

Kommentar till ändringsförslag § 6

Förslaget innebär att regleringen av vilka månader som fullmäktige ska hålla sammanträden tas bort. Bakgrunden är att fullmäktige inför år 2020 beslutade om en sammanträdesplan utan sammanträde i maj månad, RF 2019-09-23 § 299. Skälet till att sammanträdet i maj togs bort var att skapa utrymme för budgetberedningen. Sedan år 2020 har regionfullmäktige inte haft sammanträde i maj månad. Inför år 2024 beslutade regionfullmäktige även att inte hålla något sammanträde i oktober månad.

Av kommunallagen 5 kap. 12 § framgår att fullmäktige bestämmer när ordinarie sammanträden ska hållas. Bedömningen är att det är lämpligt att ta bort regleringen i arbetsordningen av vilka månader som sammanträden ska hållas och att regionfullmäktige istället för varje år fattar beslut om antalet möten och dess förläggning över året. Regionfullmäktige bibehåller således beslutanderätten men flexibiliteten och möjligheten att utvärdera och anpassa sammanträdesplanen utifrån det kommande årets förutsättningar ökar.

EXTRA SAMMANTRÄDE

7 § Ett extra sammanträde hålls på den tid som ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

En begäran om ett extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordföranden och ska innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet.

ÄNDRINGAR I SAMMANTRÄDESORDRINGEN

8 § Om det föreligger särskilda skäl, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, låter ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Uppgift om beslutet ska snarast tillkännages på regionens anslagstavla.

PLATS FÖR SAMMANTRÄDE

9 § Fullmäktige sammanträder i Ljussgården, Rådhuset, Visborgsallén 19, Visby. Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena bestämma en annan plats för ett visst sammanträde.

DELTAGANDE PÅ DISTANS

10 § Fullmäktige får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. **Ledamöter närvarande på distans ska delta i sammanträdet från en lämplig plats.**

Ordföranden får efter samråd med vice ordförandena besluta att samtliga ledamöter ska tillåtas delta i ett sammanträde på distans. Presidiet ska dock alltid närvara på plats.

Ledamot som **i annat fall än som avses i andra stycket** önskar delta på distans ska senast sju dagar före sammanträdet anmäla detta till regionkansliet. Ordföranden avgör om enskild ledamot får delta på distans.

Kommentar till ändringsförslag § 10

Genom förslaget i andra stycket införs en möjlighet för ordföranden att, i samråd med vice ordförandena, besluta att ett sammanträde arrangeras på så sätt att samtliga ledamöter ges möjlighet att delta på distans, ett s.k. distanssammanträde. Undantaget är presidiet som alltid ska närvara på den fysiska plats där sammanträdet hålls. Möjligheten för en enskild ledamot att anmäla önskemål om distansdeltagande kvarstår oförändrad i tredje stycket. Av första stycket framgår att en förutsättning för både distanssammanträden och enskilt deltagande på distans är att det föreligger särskilda skäl. Förslaget har utformats med beaktande av hur regionfullmäktiges sammanträden hölls under pandemin samt de överväganden gällande distanssammanträden som gjorts i SOU 2024:43 Staten och kommunsektorn.

De tekniska förutsättningarna för deltagande på distans är sedan tidigare reglerade i första stycket. Nu föreslås att det också förtydligas att det ankommer på ledamöter som närvarar

på distans att välja en plats för deltagandet som kan anses lämplig. Syftet med förslaget är att tydliggöra att platsen för deltagandet ska väljas med beaktande av bl.a. informationssäkerhet och behandling av ärenden där det förekommer sekretess. Vad som är en lämplig plats kan vid behov definieras närmare i andra styrdokument, t.ex. en riktlinje för digitala möten.

Rättslig bakgrund: Enligt 5 kap. 16 § KL kan fullmäktige besluta att ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans. Om fullmäktige har beslutat att ledamöter får delta i fullmäktiges sammanträden på distans, ska arbetsordningen reglera i vilken utsträckning sådant deltagande får ske, 5 kap. 72 § KL. Fullmäktige kan inte besluta att ledamöter *ska* delta på distans, något sådant mandat finns varken i kommunallagen eller i någon annan författning (se Kammarrätten i Göteborgs dom den 16 december 2021 i mål nr 3462-21 där domstolen upphävde ett tillägg till en arbetsordning om att ordförande för sammanträdet beslutar om närvaro får eller ska ske på distans).

TILLKÄNNAGIVANDE AV SAMMANTRÄDENA

11 § Ordföranden ska tillkännage tid och plats för varje sammanträde med fullmäktige och uppgifter om de ärenden som ska behandlas. Fullmäktiges sammanträden ska tillkännas på regionens anslagstavla **under** minst en vecka före sammanträdesdagen. Varje ledamot och ersättare ska kallas till sammanträde minst en vecka före sammanträdesdagen.

Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet och om de ärenden som ska behandlas. Kallelsen skickas elektroniskt, om inte skäl talar däremot. I 5 kap. 14 och 15 §§ KL finns undantagsbestämmelser för brådskande ärenden.

Kommentar till ändringsförslag § 11

Förtydligande av att anslaget om fullmäktiges sammanträde ska kvarstå på anslagstavlan under minst en vecka före sammanträdesdagen.

FÖRLÄNGNING AV SAMMANTRÄDE OCH FORTSATT SAMMANTRÄDE

12 § Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

Om fullmäktige beslutar att hålla fortsatt sammanträde, utfärdar ordföranden ett tillkännagivande om det fortsatta sammanträdet på vanligt sätt.

Om sammanträdet ska fortsätta inom en vecka, behöver något tillkännagivande inte utfärdas. I ett sådant fall låter ordföranden dock underrätta de ledamöter och ersättare som inte är närvarande när sammanträdet avbryts om tiden och platsen för det fortsatta sammanträdet.

ÄRENDEN OCH HANDLINGAR TILL SAMMANTRÄDE

13 § Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

14 § Regionstyrelsens, övriga nämnders och beredningars förslag till beslut eller yttranden i de ärenden som tagits in i tillkännagivandet bör tillställas varje ledamot och ersättare före sammanträdet.

Ordföranden bestämmer i vilken omfattning övriga handlingar ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Kallelse och övriga handlingar skickas elektroniskt. **Om det finns särskilda skäl kan kallelse och handlingar skickas med post.**

Handlingarna i varje ärende bör finnas tillgängliga för allmänheten på **via** regionens hemsida. Interpellationer ~~och frågor~~ bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Kommentar till ändringsförslag § 14

Paragrafen justeras utifrån att det ibland kan finnas skäl att skicka kallelse och övriga handlingar med post istället för elektroniskt. Det kan till exempel handla om tillgänglighetsanpassning i enskilda fall eller att det föreligger mer än kortvariga tekniska störningar som gör det svårt att distribuera kallelsen elektroniskt.

I sista stycket föreslås att rekommendationen om att frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före sammanträdet tas bort. Frågor regleras i 34 § arbetsordningen och där framgår att frågor kan ställas muntligen under ett sammanträde. Det finns inget krav på att frågor ska tillställas kansliet en viss tid före sammanträdet. Det är inte heller något som i dagsläget begärs in av kansliet inför ett sammanträde. Bedömningen är att det inte finns skäl att reglera att frågor av enkel beskaffenhet ska tillställas samtliga ledamöter och ersättare före sammanträdet. Det föreslås även en mindre ändring mot bakgrund av att handlingarna till sammanträdet inte publiceras på regionens hemsida utan på en separat sammanträdesportal, som medborgarna dock kan nå via regionens hemsida.

ANMÄLAN AV HINDER FÖR TJÄNSTGÖRING OCH INKALLANDE AV ERSÄTTARE

15 § En ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska snarast anmäla detta till regionkansliet. ~~Kansliet~~ **Ledamotens partigrupp** underrättar den ersättare som står i tur att tjänstgöra.

En ledamot som är förhindrad att delta i en del av ett sammanträde av annan anledning än jäv får därefter under samma dag inte tjänstgöra vid sammanträdet, se 5 kap. 20 § kommunallagen.

Kommentar till ändringsförslag § 15

Sedan en tid tillbaka är det respektive partigrupp som har tagit över ansvaret från kansliet om att underrätta ersättare när ledamöter är hindrade att delta i ett sammanträde. Både partierna och kansliet bedömer att detta fungerat väl och det föreslås därför att arbetsordningen ändras i enlighet med detta.

Av paragrafen framgår att en ledamot kan vara frånvarande under en del av ett sammanträde. Med detta avses att en ledamot inställer sig till ett pågående sammanträde eller lämnar sammanträdet innan det har avslutats. Enligt uppgift från gruppledare har

paragrafen misstolkats som att det är möjligt att avbryta tjänstgöringen under pågående sammanträde, för att därefter återkomma till samma sammanträde. Förutom de fall när en ledamot är hindrad att tjänstgöra på grund av jäv är sådan växeltjänstgöring inte möjlig, vilket framgår av 5 kap. 20 § kommunallagen. På efterfrågan av gruppleddare föreslås att detta förtydligas i paragrafen genom en hänvisning till bestämmelsen i kommunallagen.

16 § Om en ledamot utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde eller hinder uppkommer för en ledamot att vidare delta i ett pågående sammanträde, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och står i tur att tjänstgöra.

Ledamot är skyldig att anmäla till kansliet om ledamoten avbryter sin tjänstgöring.

17 § Det som sagts om ledamot i 14 och 15 §§ gäller också för ersättare, som kallats till tjänstgöring.

18 § Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl för det bör inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

NÄRVAROKONTROLL UPPROP

19 § En ~~upprop~~-**närvarolista** som visar vilka ledamöter och ersättare som tjänstgör ska finnas tillgänglig under hela sammanträdet.

I början av varje sammanträde ska **närvaron kontrolleras** ~~upprop~~ **enligt uppropslistan**. ~~Upprop~~ **Närvarokontroll** ska också ske i början av varje ny sammanträdesdag, vid fortsatt sammanträde och när ordföranden anser att det behövs.

Kommentar till ändringsförslag § 19

Paragrafen anpassas utifrån att närvaron numera i regel kontrolleras digitalt och inte genom upprop. Genom föreslagna formuleringar blir uppropet teknikneutralt, dvs. det kan ske både genom att ledamöterna ropas upp och genom att ledamöter rapporterar sin närvaro i ett digitalt mötessystem.

PROTOKOLLSJUSTERARE

20 § Ordföranden bestämmer tiden och platsen för justeringen av protokollet från sammanträdet.

Sedan ~~upprop~~ **närvarokontroll** har skett enligt 18 §, väljer fullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet och att i förekommande fall biträda ordföranden vid röstsammanräkningar.

Kommentar till ändringsförslag § 20

Följdändring med hänsyn till ändring av § 19.

TURORDNING FÖR HANDLÄGGNING AV ÄRENDENA

21 § Fullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i

tillkännagivandet. Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Ordföranden bestämmer när under ett sammanträde ett ärende ska behandlas som inte finns med i tillkännagivandet.

Fullmäktige får besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta det senare under sammanträdet.

YTTRANDERÄTT VID SAMMANTRÄDENA

22 § Varje ledamot och tjänstgörande ersättare har rätt att delta i överläggning och beslut av regionfullmäktiges ärenden. Rätt att därutöver delta i överläggningen har

- regionråd
- ordföranden och vice ordförandena i en nämnd vid behandling av ett ärende där nämndens verksamhetsområde berörs,
- ordföranden i en nämnd eller någon annan som besvarar en interpellation eller en fråga när överläggning hålls med anledning av svaret,
- styrelsens ordförande i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2–6 §§ KL, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör förhållandena i företaget.

Kommentar till ändringsförslag § 22

Genom förslaget förtydligas att paragrafen reglerar yttranderätt vid överläggningen för personer med vissa uppdrag men som kan sakna plats i fullmäktige. Dessa har dock ingen rätt att delta i besluten. Tillägget är inte avsett att medföra någon ändring i sak.

23 § Revisorerna ska ges tillfälle att delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen. Revisorerna får också delta i överläggningen, när fullmäktige behandlar ett ärende som berör revisorernas granskning eller revisorernas egen förvaltning. Sakkunnigt biträde ska ges tillfälle att yttra sig vid fullmäktiges behandling av revisionsberättelsen.

24 § Ordföranden låter efter samråd med vice ordförandena, i den utsträckning som behövs, kalla ordförandena och vice ordförandena i nämnderna och fullmäktigeberedningarna, revisorerna samt anställda hos regionen för att lämna upplysningar vid sammanträdena. Detsamma gäller utomstående sakkunniga. Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

25 § Regiondirektören får delta i överläggningen i alla ärenden. Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

TALARORDNING OCH ORDNING VID SAMMANTRÄDENA

26 § Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar får ordet i den ordning han eller hon har anmält sig och har blivit uppropad. **Talare ska hålla sitt anförande från talarstol eller annan plats som ordförande bestämmer.**

Den som har rätt att delta i fullmäktiges överläggningar har också rätt till ett kort inlägg om högst två en minut er för en replik eller kontrareplik. ~~med anledning av vad en talare anför.~~ Inlägget görs omedelbart efter den talare som har ordet då begäran om att få göra inlägget framställs. Replik kan endast begäras under ett anförande och ska innebära en sakupplysning eller rättelse med anledning av anförandet. Replik medges också till ledamot som är direkt omnämnd i anförandet. Ordföranden ger ordet för kontrareplik endast under replik och enbart till föregående talare. Ett replikskifte kan som mest innehålla två repliker och två kontrarepliker, därefter fördelas ordet till nästa talare i talarlistan.

Om någon i sitt yttrande skulle avlägsna sig från ämnet och inte rättar sig efter tillsägelse av ordföranden får ordföranden ta från talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under hans eller hennes anförande.¹

Ordföranden kan utvisa den som uppträder störande och som inte rättar sig efter tillsägelse. Uppstår oordning som ordföranden inte kan avstyra, får ordföranden ajournera eller upplösa sammanträdet.

Kommentar till ändringsförslag § 26

Genom tillägget i första stycket regleras var ett anförande av en talare ska hållas. Det blir upp till ordförande att bestämma om ett anförande ska få hållas från någon annan plats än talarstolen. Ändringen ligger i linje med hur fullmäktiges sammanträden genomförs idag.

I andra stycket föreslås ändringar relaterade till repliker. I nuläget får replik om två minuter begäras med anledning av vad en talare anför. Förslaget är att repliker begränsas till en (1) minut och att det krävs att en replik antingen

- (a) innehåller en sakupplysning eller rättelse med anledning av föregående anförande eller
- (b) begärs av ledamot som är direkt omnämnd i det föregående anförandet.

Dessutom föreslås att replikskiften mellan två personer begränsas till att som mest innehålla två repliker och två kontrarepliker. Bedömningen är att replikskiften fyller en viktig funktion i den politiska debatten för att ledamöter ska kunna invända mot sakfel och bemöta personliga omnämmanden. En obegränsad replikrätt kan dock medföra att talarlistan förlorar sin funktion och begränsar ledamöters möjlighet att delta i debatten. Syftet med de föreslagna ändringarna är att eftersträva en ordning där repliker är korta kärnfulla inlägg som kan utväxlas mellan två ledamöter men som inte tar mer än upp till cirka fem minuter i anspråk innan näste talare på talarlistan får ordet.

Om talartid

Vid revideringen av arbetsordningen har en fråga varit om talartid ska införas i arbetsordningen. Medborgares yttrandefrihet gentemot det allmänna får endast begränsas genom lag och utifrån vissa i regeringsformen angivna intressen. Det saknas lagstöd i kommunallagen för att begränsa ledamöters yttrandefrihet vid regionfullmäktiges sammanträden genom regler om talartid. Även om regler om talartid har förts in i arbetsordningen i vissa regioner utgör de i praktiken enbart rekommendationer. En talare kan t.ex. inte fråntas ordet enbart av den anledningen att föreskriven talartid har överskridits.

¹ Partierna i regionfullmäktige kan sinsemellan ingå en överenskommelse om talartid och debattregler.

Mot denna bakgrund bedöms den lämpligaste metoden för att införa talartid i regionfullmäktige att partierna kommer överens om detta i en särskild överenskommelse. Denna ordning har bl.a. Region Uppsala och Västra Götalandsregionen. På detta sätt bibehålls arbetsordningens status som bindande dokument för fullmäktige samtidigt som partierna ges frihet att utforma och revidera överenskommelsen om talartid efter behov. För att tydliggöra förhållandet mellan arbetsordning och överenskommelse föreslås att en fotnot förs in i arbetsordningen med en hänvisning till partiernas möjlighet att sluta överenskommelser om debattregler, inklusive bl.a. talartid.

YRKANDEN

27 § När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

DELTAGANDE I BESLUT

28 § En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan beslutet fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om fullmäktige fattar det med acklamation.

OMRÖSTNINGAR

29 § När omröstningar genomförs, biträds ordföranden i förekommande fall av de två ledamöter som har utsetts att justera protokollet.

Innan omröstning sker ska omröstningsproposition läsas upp av ordförande och godkännas av fullmäktige.

~~Omröstningarna genomförs genom att ledamöterna avger sina röster efter upprop. Uppropet sker enligt uppropsslistan.~~ **Omröstning genomförs med hjälp av ett digitalt voteringsystem eller, om ordförande beslutar om det, genom upprop. Vid omröstning genom upprop avger ledamöterna sina röster efter upprop enligt närvarolistan.**

Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats, befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Om oenighet uppstår om resultatet av en öppen omröstning, ska en ny omröstning genomföras omedelbart.

Kommentar till ändringsförslag § 29

Paragrafen uppdateras med hänsyn till att fullmäktige nu i regel genomför omröstningar med hjälp av ett digitalt voteringsystem. Enligt förslaget genomförs omröstningar som huvudregel digitalt men ordförande ges möjlighet att besluta att omröstning ska genomföras genom upprop, t.ex. om tekniken inte fungerar. Det förtydligas också att en omröstning ska föregås av att ordförande läser upp omröstningspropositionen och att denna ska godkännas av fullmäktige.

30 § En valsedel som avlämnas vid en sluten omröstning ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den

- upptar namnet på någon som inte är valbar,
- upptar flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- upptar ett namn som inte klart utvisar vem som avses.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

MOTIONER

31 § En motion

- ska vara skriftlig och undertecknad av en eller flera ledamöter,
- får inte ta upp ämnen av olika slag,
- väcks genom att den ges in till regionkansliet, eller vid ett sammanträde med fullmäktige.

En ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Regionstyrelsen ska två gånger varje år redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i februari och september.

MEDBORGARFÖRSLAG

32 § Den som är folkbokförd i regionen får väcka ärende i fullmäktige (medborgarförslag).

Ett medborgarförslag

- ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera personer,
- ska innehålla namnförtydligande, adress och telefonnummer,
- får inte ta upp ämnen av olika slag,
- väcks genom att det lämnas in till regionkansliet.

Ett medborgarförslag kan bara behandlas i sak i fullmäktige om det ligger inom fullmäktiges befogenhetsområde.

Fullmäktige kan i vissa fall överlåta till regionstyrelsen eller annan nämnd att besluta i ärendet. Förslagsställaren ska i så fall underrättas om vilken nämnd som i fortsättningen kommer att handlägga ärendet. Om fullmäktige har överlåtit ärendet till en nämnd gäller inte följande bestämmelser som avser handläggningen i fullmäktige.

Medborgarförslag ska **om möjligt** beredas så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det förslaget väcktes. När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.

Regionstyrelsen och övriga nämnder ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i februari och september.

Kommentar till ändringsförslag § 31

Förslag om ändring i femte stycket för att spegla kravet i 5 kap. 35 § KL om att medborgarförslag om möjligt ska beredas så att beslut kan fattas inom ett år. Observera att detta stycke endast gäller medborgarförslag som beslutas av fullmäktige och inte medborgarförslag som överlämnas till nämnd för beslut, se sista meningen i fjärde stycket.

FÖRETAGENS INITIATIVRÄTT

33 § Styrelsen i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2–6 §§ KL får väcka ärenden i fullmäktige i sådana ärenden som företaget är skyldigt att se till att fullmäktige får ta ställning till.

INTERPELLATIONER

34 § En interpellation ska vara skriftlig och undertecknad av en ledamot. Den bör ges in till regionkansliet senast klockan 10.00 den sammanträdesdag som ledamoten avser att ställa den. En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot vid sammanträdet.

En interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det då interpellationen ställdes.

Ett svar på en interpellation ska vara skriftligt. Uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i tillkännagivandet om sammanträdet.

Den ledamot som har ställt interpellationen bör få del av svaret senast dagen före den sammanträdesdag då svaret ska lämnas.

Om en interpellation avser förhållandena i ett sådant företag som avses i 10 kap. 2–6 §§ KL, får den ordförande till vilken interpellationen har ställts överlämna till en av fullmäktige utsedd ledamot i företagets styrelse att besvara interpellationen.

Ordföranden i en nämnd till vilken en interpellation ställts får överlåta besvarandet av interpellationen till ordföranden i **region**styrelsen eller till ordföranden i annan nämnd i ett kommunalförbund där regionen är medlem, om denne på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas oberoende av om ersättaren tjänstgör vid sammanträdet eller inte.

FRÅGOR

35 § Ledamot och tjänstgörande ersättare får ställa frågor för att inhämta upplysningar om sakförhållanden.

Frågan kan vara muntlig och förutsätter att den person till vilken frågan riktas är närvarande vid sammanträdet och att frågan kan besvaras utan större svårighet. **Det är den som frågan riktas till som avgör om frågan kan besvaras utan större svårighet.**

Det ankommer på frågeställaren att kontakta den som frågan riktas till för att kontrollera att frågan kan besvaras utan större svårighet. Detta bör ske innan sammanträdet börjar.

En fråga bör besvaras under det sammanträde vid vilken den har ställts.

När en fråga besvaras, får bara den som ställer frågan och den som svarar delta i överläggningen.

Vad som sägs i 34 § gäller i tillämpliga delar också på fråga. Varken fråga eller svar därpå behöver dock vara skriftligt.

Kommentar till ändringsförslag § 34

I nuvarande reglering framgår inte vem som avgör om en fråga kan besvaras utan större svårighet. I praktiken brukar frågeställaren meddela presidiet sin fråga och att den som frågan riktas till har accepterat att svara på frågan.

Förslaget är att det i arbetsordningen införs en regel om att det är den som frågan riktas till som avgör om frågan kan besvaras utan större svårighet. Vidare föreslås att det regleras att det är frågeställaren som har ansvar för att höra med den som frågan riktas till om denne bedömer att frågan kan besvaras vid sammanträdet. Det rekommenderas, men ställs inte krav på, på att frågeställaren gör den kontrollen innan sammanträdet börjar.

BEREDNING AV ÄRENDEN

36 § Om fullmäktige inte beslutar något annat, avgör **regionstyrelsen** hur de ärenden som fullmäktige ska behandla ska beredas.

Regionstyrelsen får uppdra åt en förtroendevald eller åt någon anställd att besluta om remiss av sådana ärenden.

ÅTERREDOVISNING FRÅN NÄMNDERNA

37 § Fullmäktige beslutar om omfattningen och formerna för nämndernas återredovisning av uppdrag som fullmäktige lämnat. Närmare bestämmelser härom anges i respektive nämnds reglemente.

Regionstyrelsen och övriga nämnder ska minst en gång per år redovisa de beslut av uppdragskaraktär som inte har verkställts.

Kommentar till ändringsförslag § 37

Styrelse och nämnder har en generell skyldighet att återrapportera uppdrag till fullmäktige när de har verkställts. I syfte att öka graden av återrapportering till fullmäktige har regionens revisorer rekommenderat regionstyrelsen att det i fullmäktiges arbetsordning införs en reglering som innebär ”att ej verkställda beslut av uppdrags- och verkställighetskaraktär blir föremål för uppföljning och redovisning i fullmäktige”, se RS 2023-04-26 § 134.

Enligt förslagen ändring ska nämnderna en gång per år rapportera uppdrag som inte har verkställts till fullmäktige. Genom redovisningen får fullmäktige information om vilka uppdrag som hanteras i nämnderna och hur tidplanen för ärendena ser ut. Bedömningen är att fullmäktige genom förslaget får en ökad kontroll över verkställigheten av sina uppdragsbeslut. Det bedöms lämpligt att avgränsa återrapporteringen till beslut av uppdragskaraktär för att möjliggöra en ändamålsenlig och effektiv återrapportering utan att densamma blir för resurskrävande för verksamheterna.

PRÖVNING AV ANSVARSFRIHET OCH ANMÄRKNING

38 § Presidiet bereder frågor och ärenden om ansvarsfrihet och anmärkning.

BEREDNING AV REVISORERNAS BUDGET

39 § Presidiet bereder revisorernas budget.

VALBEREDNING

40 § På det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige väljer fullmäktige en valberedning för den löpande mandatperioden.

Valberedningen består av en ledamot och en ersättare per parti representerat i fullmäktige. Bland ledamöterna väljer fullmäktige vid samma tillfälle en ordförande och en vice ordförande för den tid som de har valts att vara ledamöter. Ordföranden har utslagsröst.

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla med undantag av valen av fullmäktiges presidium, valberedning eller fyllnadsval som inte är ordförandeval.

Fullmäktige kan dock besluta att förrätta även andra val utan föregående beredning.

Valberedningen bestämmer själv sina arbetsformer.

JUSTERING AV PROTOKOLLET

41 § Protokollet justeras av ordföranden och två ledamöter.

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som han eller hon har lett.

Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt, **eller på annat lämpligt sätt av ordföranden**, innan fullmäktige justerar den.

Kommentar till ändringsförslag § 40

Förutsättningen för omedelbar justering är att beslutets ordalydelse är helt klar för fullmäktiges ledamöter vid sammanträdet. I nuläget redovisas underlaget för paragrafen skriftligt innan sammanträdet och ledamöter kan ta del av yrkanden i skriftlig form via det digitala sammanträdessystemet. Ordförande läser även upp beslutet samt yrkanden för fullmäktige innan omedelbar justering sker. Någon samlad skriftlig redovisning av paragrafen, så som stadgas i arbetsordningen, görs dock inte innan fullmäktige fattar beslut om omedelbar justering.

Med hänsyn till att beslut, beslutsunderlag och yrkanden redovisas skriftligt för ledamöterna är bedömningen att det inte är nödvändigt att redovisa den sammantagna paragrafstexten skriftligt innan omedelbar justering. En sådan ordning riskerar att bli tidskrävande och ineffektiv. Istället föreslås att det i arbetsordningen anges att paragrafen ska redovisas skriftligt, eller på annat lämpligt sätt av ordföranden, innan fullmäktige justerar den. Genom denna ordning bedöms fullmäktige få ta del av paragrafen i sådan utsträckning att dess ordalydelse får anses klar för ledamöterna vid sammanträdet.

RESERVATION

42 § Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Om fullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag beslutet fattades.

EXPEDIERING OCH PUBLICERING

43 § Utdrag ur protokollet ska tillställas de nämnder, andra organ och personer som berörs av besluten i protokollet.

Regionstyrelsen och regionens revisorer ska dock alltid tillställas hela protokollet.

Ordföranden undertecknar och sekreteraren kontrasignerar fullmäktiges skrivelser och övriga handlingar som upprättas i fullmäktiges namn, om inte fullmäktige beslutar annat.

44 § Tillkännagivande av justering av fullmäktiges protokoll ska göras i enlighet med vad som föreskrivs i 8 kap. 12 § KL. Härutöver ska hela protokollet publiceras på regionens anslagstavla i den utsträckning hinder ej möter på grund av lag eller annan författning.

ALLMÄNHETENS FRÅGESTUND

45 § Allmänheten ska beredas tillfälle att ställa frågor om årsredovisningen under det sammanträde vid vilket fullmäktige behandlar årsredovisningen (allmänhetens frågestund).

I tillkännagivandet av dessa sammanträden ska anges att allmänhetens frågestund ska förekomma.

Allmänhetens frågestund hålls, innan fullmäktige behandlar årsredovisningen. Under

frågestunden får någon överläggning inte förekomma.

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena hur frågestunden ska genomföras och låter kalla de förtroendevalda eller anställda hos Region Gotland som behövs för att lämna upplysningar under den.

REVISORERNAS INFORMATION

46 § Revisorerna ska vid varje sammanträde ges möjlighet att lämna information om sin pågående verksamhet.

Övergångsbestämmelser

Denna arbetsordning ersätter från och med den 1 juli 2019 tidigare arbetsordning.